

Uczeni polscy na stanowiskach Obserwacje pełnego zaćmienia słońca

Badanie „perel Baily'ego” i sprawdzanie kształtu ziemi

Donosiliśmy już, że z Tokio wyjechał do Nokkeushi członek ekspedycji polskiej dr. Olczak z Warszawy, który ma oblać zaćmienie słońca w dniu 19 b. m. Jednocześnie wyruszyły inne grupy uczonych polskich, które w różnych punktach, znajdujących się w pasie zaćmienia, mają badać przebieg tego zjawiska.

19 czerwca ma nastąpić całkowite zaćmienie słońca. Zaćmienie to jednak będzie w pełni widoczne tylko w pewnych miejscach ziemi. Pas widoczności zaćmienia ma 130 km. szerokości i ciągnie się od morza Śródziemnego przez Grecję, morze Czarne, Syberię i północną Japonię ku oceanowi Spokojnemu. Jak już donosiliśmy, uczeni polscy, chcąc obserwować całkowite zaćmienie, biorą udział w obserwacjach na wskazanej wyżej trasie. Dla osiągnięcia dokładnych wyników niezbędne są obserwacje przynajmniej z trzech punktów, to też polska wyprawa astronomiczna podzieliła się na trzy grupy. W Grecji, na wyspie Chios obserwować będzie prof. Rybka ze

Lwowa i dr. Kordylewski z Krakowa, w Atenach: prof. Banachiewicz z Krakowa. W środku pasa obserwacji znajduje się grupa poznańska z prof. J. Witkowskim; w Japonii dokona obserwacji dr. Olczak.

Prof. Witkowski w rozmowie z jednym z dziennikarzy poznańskich tak określił cele wyprawy: — Zaćmienia słońca zdarzają się przeciętnie 1 do 2 razy w roku, przeważnie są to zaćmienia częściowe. Niekiedy zdarza się, że zaćmienie można obserwować tylko z okolic niedostępnych, np. z bieguna, oceanów itp. Obecne całkowite zaćmienie, które obserwować będzie można z krajów łatwo dostępnych (lato na Syberji) bądź też położonych wręcz w samej Europie, jest więc nielada gratką dla uczonych.

Celem polskiej wyprawy jest przede wszystkim dokładne zaobserwowanie momentów początku i końca zaćmienia, czyli t. zw. kontaktów. W metodzie zaproponowanej przez prof. Banachiewicza z Krakowa, da się to uskuteczyć z dokładnością dzie-

sięciokrotnie większą, aniżeli sposobami dotychczas stosowanymi. Ze zdjęć kinematograficznych przebiegu zaćmienia będzie można również wyznaczyć dokładnie wartość promienia słońca oraz uzyskać pewne dane dotyczące kształtu ziemi (która, jak wiadomo, nie jest dokładną kulą, lecz przypomina elipsoidę obrotową).

Wyprawa zabrała cały szereg nowych urządzeń i narzędzi, skonstruowanych w Polsce, według projektów polskich uczonych.

Koncentracja hitlerowców w Polsce

Wzrost sił „Jungdeutsche Partei” — osłabienie „Deutsche Vereinigung”

POZNAŃ, 12. 6. Występujący już od dłuższego czasu proces przeobrażenia się politycznego mniejszości niemieckiej w Polsce, zarysowuje się coraz wyraźniej. Po próbach opanowania całości kierownictwa „Deutsche Vereinigung” przez elementy hitleryzujące, gdy poza opanowaniem szeregu placówek nie udało się podporządkować ideologii i taktyce hitlerowców całej działalności „Niemieckiego Zjednoczenia”, nastąpił masowy odpływ młodych z szeregu „Deutsche Vereinigung”.

Niemal we wszystkich organizacjach lokalnych tej grupy następują rozłamy, przyczem młodzież przechodzi gremjalnie do „Jungdeutsche Partei”, reprezentującej na naszych ziemiach ideologię narodowo - socjalistyczną Niemiec. Opuśczeni szereg organizacji „Starych”, mło-

Omal cudem uratowany od śmierci

OLKUSZ, 12. 6. Przejeżdżający wieczorem woźnica Henryk Mocny z Olkusza, najechał na przewody elektryczne, leżące na ziemi, doprowadzające prąd z elektrowni jaworznickiej do fabryki. Przez przewodnik szedł prąd o wysokim napięciu. Przewodniki były założone niewłaściwie i nieodpowiednio zabezpieczone.

Gdy koń ciągnący wóz dotknął kopytami przewodnika, został zabity, przyczem tak gwałtownie szarpnął wozem padając, że Mocny został wyrzucony na odległość kilkunastu metrów. Szybki ratunek uchronił Mocnego od śmierci.

ABC sportowe

MECZE PIŁKARSKIE

Ligowa Warta rozegrała mecz towarzyski z poznańską Pogonią, wygrywając 8:3 (4:1), zaś Pogoń pokonała w Stanisławowie miejscową Revere 7:0 (2:0). W Częstochowie gościł ligowy zespół Garbarni, który odniósł nieznaczne zwycięstwo nad miejscową Brygadą 2:1 (1:0). W Rembertowie Warszawianka 1b w meczu towarzyskim pokonała Kadre 2:1 (2:1).

ZWYCIĘSTWO MISTRZA EUROPY

W Brnie odbył się mecz bokserki o tytuł mistrza Europy w wadze piórkowej. Obronca tytułu Francuz Holter po 15-rundowej walce wygrał na punkty z Czechosłowakiem Bastą.

DOKOLA ITALJI

Zakończony został 24-ty wyścig kolarski „Dokola Italji”. Zwycięscą wyścigu (3.750 km.) został Gino Bar-

tali, który przebył cały dystans w czasie 120 godz. 12 min. i 30 sek. Drugie miejsce zajął Olmo.

O ZŁOTY HELM

W obecności 50 tysięcy widzów odbył się wyścig motocyklowy na trasie Monachium — Dagling o czwarty „Złoty Helm Niemiec”. Trasa wynosiła ponad 10 km. Pierwsze miejsce zdobył Niemiec Sunzenhauser w czasie 6:36 sek.; średnia szybkość 90,90 km. na godz. Drugim był Szwed Edlung.

REKORD AMERYKAŃSKI

Na zbliżających się igrzyskach olimpijskich w Berlinie Stany Zjednoczone reprezentowane będą przez rekordową liczbę zawodników. Eksperyment olimpijczyków amerykańskich liczyć będzie 395 zawodników, w tym 53 kobiety.

Kwaśniewska ustanawia Rekord światowy w oszczepie

Publiczność łódzka spotkał we czwartek wielki zawód, gdyż na zapowiadany mecz międzyklubowy Warszawianki z ŁKS nie przybyła drużyna warszawska. Blisko 3-tysięczna publiczność zadowolona się musiała wewnętrzni zawodami ŁKS.

Sensacyjny wynik uzyskała Kwaśniewska w oszczepie, ustanawiając nowy rekord Polski i nowy rekord świata w tej konkurencji.

Rekord Polski ustanowiony został wynikiem 42,60 mtr. w rzucie jednorącz. Nowy rekord świata padł w rzucie oburącz wynikiem 66,49 mtr. Kwaśniewska lewą ręką rzuciła oszczep na 23,39 mtr.

Nowy rekord świata lepszy jest od poprzedniego o 4 mtr. i 6 cm. Dawny rekord należał do Niemki Geljus.

Reszta wyników w zawodach klubowych — na poziomie przeciętnym.

Walasiewiczówna wyrównała rekord świata na 100 m.

Walasiewiczówna, która pod koniec bieżącego miesiąca przyjeżdża do Polski, prowadziła ostatnio energiczny trening w Cleveland, gdzie stale zamieszkuje ze swymi rodzicami.

W środę na zawodach lekkoat-

letycznych w Erie Polka uzyskała znakomity wynik na 100 mtr. — 11,6 sek., wyrównując w ten sposób nowoustanowiony rekord świata prze Amerykankę Stephens.

Gimnastyczki mają szanse wzięcia udziału w olimpijdzie

W niedzielę odbyły się w Warszawie eliminacyjne zawody przedolimpijskie pań w gimnastyce.

Program obejmował ćwiczenia wolne na równoważni, na poręczach i w skokach przez konia. Wymienione 4 konkurencje wchodziły w skład ćwiczeń obowiązkowych. Poza tym odbyły się ćwiczenia dowolne na równoważni, poręczach i skoki przez konia.

W ćwiczeniach obowiązkowych pierwsze miejsce zajęła Skirlińska przed Noskiewiczówną, Ciszewską (Warszawa) 74,7 pkt., 3) Ciszewska (Warszawa) 74,4 pkt.

Po zawodach płk. Głabisz w odpowiedzi na nasze zapytanie o-

niach obowiązkowych zajęła 6-10 miejsce. Następne miejsca zajęły: Ciszewska, Noskiewiczówna, Stępińska, i Majewska. W ogólnej klasyfikacji pierwsze miejsce zajęła Sierońska, (Śląsk) 75,1 pkt., na 80 możliwych, 2) Noskiewiczówna (Warszawa) 74,7 pkt., 3) Ciszewska (Warszawa) 74,4 pkt.

Po zawodach płk. Głabisz w odpowiedzi na nasze zapytanie oświadczyl, że zawody obecne wykazały ogromny postęp w naszej gimnastyce w porównaniu z kwietniem r. b. A więc gimnastyczki nasze mają nawet szanse reprezentowania Polski na igrzyskach olimpijskich w Berlinie.

Bez niespodzianek rozgrywane są tenisowe mistrzostwa Polski

W dalszym ciągu tenisowych mistrzostw Polski w grze pojedynczej pań rozegrano następujące gry: Lilpopówna — Tułtelbaumówna 6:0, 6:2. Rudawska — Jaskowiakówna 6:1, 6:2. Czwierćfinały: J. Jędrzejowska — Głowacka 6:2, 6:2. Głowacka stawiała naszej mistrzyni dzielny opór i dobrze zapowiada się na przyszłość. Volkmerówna — Weleszczukowa 6:2, 8:6. Z. Jędrzejowska — Luniewska 6:2, 6:4.

W grze pojedynczej panów: Hebda pokonał Stahla 7:5, 6:3, 6:2. Beldowski wygrał z Kołczem 4:6, 6:0, 6:3, 6:4. Tłoczyński pokonał Knopfa 6:8, 6:1, 6:1.

W grze podwójnej panów: Tłoczyński — Spychała pokonał parę Kurman — Stencel 6:4, 6:4, 6:3. Czwierćfinały gry mieszanej: Ru-

dawska i Horaim pokonali Wereszczukową i Jabłońskiego 6:4, 6:4. Konopacka-Matuszewska i Spychała contra Orzechowska i Stencel 7:5, 6:3, Lilpopówna — Beldowski contra Andratowa — Pfahel 6:1, 8:6. W półfinale Neumannówna i Wittman pokonali parę Jaskowiakówna i Warmiński 4:6, 6:3, 9:7.

W czwartek popołudniu rozegrano dalsze mecze. Oto ciekawsze wyniki: W grze pojedynczej pań Rudawska wygrała z Neumannówną 7:9, 6:1, 6:2. W pierwszym półfinale Volkmerówna łatwo pokonała Zofję Jędrzejowską, 7:5, 6:3.

Gra podwójna panów: Hebda — Tarłowski contra Warmiński — Beldowski 6:3, 6:2, poczem mecz przerwano spowodu ciemności.

Wysoka porażka

Śląska z Wiedniem w szczypiorniaku

Przy dużym zainteresowaniu publiczności odbył się w czwartek w Katowicach międzynarodowy mecz szczypiorniaka pomiędzy reprezentacją Wiednia a reprezentacją Śląska. Mecz zakończył się wysokim zwycięstwem wiedeńczyków w stosunku 10:1 (4:0).

Drużyna wiedeńska kompletnie zdeklasowała zespół śląski mając przez cały czas gry olbrzymią przewagę. Wygrali oni bez wysiłku nie znajdując w Polakach przeciwnika. Goście zaprezentowali najwyższą w Europie klasę gry w szczypiorniaku. Byli oni drużyną bez słabych punktów, a

najlepszego gracza mieli w bramkarzu. Bramki dla zwycięzców zdobyli: Kreyci 4, Tauscher 3, Vulak 2, i Mantler 1. Honorowy punkt dla drużyny polskiej zdobył Gładki, najlepszy zresztą gracz w drużynie. Ślązacy grali słabo i byli prawie beznadni wobec wiedeńczyków. Po przerwie w drużynie polskiej zmieniono atak. Strunkowo najlepiej grała obrona i bramkarz.

Fenomenalna gra bramkarza wiedeńskiego tak rozentuzjarmowała publiczność, że po meczu wyniosła go ona z boiska.

Przez własną nieostrożność robotnik zmiażdżony przez walce

GRUDZIĄDZ, 12. 6. Przed sądem toczył się proces właściciela cegielnii firmy braci Schlipper, oskarżonego o spowodowanie śmierci 50-letniego robotnika, Piotrowskiego. Przesłuchiwany przez Sąd Okręgowy świadek wypadku, któremu uległ Piotrowski, wskazał, że kierownik cegielnii Paliwoda, polecił Piotrowskiemu powiadomić go, gdy przerwane pasy transmisyjne zostaną naprawione, by po wstrzymaniu maszyn można było założyć nowe pasy transmisyjne. Piotrowski, który miał przekładać transmisyję

nie powiadomił o tem kierownika cegielnii, wobec czego maszynę nie zostały zatrzymane. Wówczas nastąpił wypadek. Piotrowski, zarzucając transmisyję na koło, został błyskawicznie porwany przez pas, podniesiony w górę pod walce motorowe i zmiażdżony, tak że tylko strzępy ciała spadły na ziemię.

Sąd po zbadaniu okoliczności sprawy, uwolnił kierownika cegielnii od odpowiedzialności, stwierdzając, że Piotrowski spowodował śmierć przez własną nieostrożność i lekkomyślność.

Nożem w serce kompana Bójka po obfitej libacji

Noży dzisiaj, około godziny 24-iej, sześciu towarzyszyw po libacji „u kupa” przy ul. Radzywiłłowskiej Nr. 47, gdy znalazło się przy ul. Śnieżnej wszczęło awanturę, która doprowadziła do bójki. Dwóch uczestników libacji, wiążąc, co się święci, uciekło. Pozostali: Bolesław Stankiewicz (lat 20, zam. Łomżyńska 15), Józef Mościcki (lat 20, zam. Grodzieńska 33), Zdzisław Dąbrowski (lat 20, zam. Grodzieńska 33) i jego brat cioteczny, Jan Winkowski (lat 22, ślusarz, zam. Grodzieńska 33), widząc noż w ręku rozwiścieconego Mościckiego — rzucili się do ucieczki przez ulicę Śnieżną na Grodzieńską, usiłując zbiec do domu. Dąbrowski prześlągnął kuzyna i skrył się pomiędzy wozami na podwórzu domu, gdzie mieszka.

Winkowskiego ścigający Stankiewicz i Mościcki schwycili przy

bramie. Stankiewicz przytrzymał Winkowskiego, Mościcki zadał mu cięży nożem w serce. Po zabójstwie Winkowskiego zabójcy wbiegli na podwórze i usiłowali poranić Dąbrowskiego. Mościcki rzucił się na Dąbrowskiego z nożem, Stankiewicz z orczykiem. Matka Mościckiego, zdołała rozbroić syna.

Natychmiast zawiązała się policja, która zbrodniarzy aresztowała. Wezwany lekarz pogotowia stwierdził śmierć Winkowskiego.

Bójka i zabójstwo Winkowskiego było epilogiem zadawnionych porachunków osobistych, które pod wpływem alkoholu odżyły na nowo.

Nad rodziną Winkowskich zawisło dziwne jakieś fatum. Cztery lata temu na przejeździe kolejowym radzywiłłowskim rzucił się pod przejeżdżający pociąg ojciec Winkowskiego, ponosząc śmierć na miejscu.

Zapisy koni

na dziś

Gon. 1. 2.000 zł. dla 3 l. og. i kl. Dyst. 1800 m.: Tęczyń Orpizewskiej, Rywka Budnego, Hipoteza Dobieckiego.

Gon. II. 2.400 zł. dla 3 l. og. i kl. Dyst. 2100 m.: Ottawa Gliniskich, Markita st. Golejewko, Herakles Lothe, Motruna st. Łochów.

Gon. 3. Dyst. 2.200 zł. dla 4 l. i st. og. i kl. Dyst. 1800 mtr.: Fugas bar. Kronenberg, Ilias Bersona, Litawor 1 p. ul. Krech., Grawer Dobieckiego.

Gon. 4. 7.000 zł. Nagroda Grudziądzka. Gonitwa z plotami dla 4 l. i st. koni Dyst. 3600 mtr.: Alraune Certowej, Nurt K. Endera, Gentry hr. Rostworowskiego, Harry plkr. hr. Rostworowskiego.

Gon. 5. 3.000 zł. dla 4 l. i st. og. i 4 l. kl. Dyst. 1600 mtr.: Napasę br. Mencil, Nuta st. Łochów, Nalewka st. Łochów, Isolano Bersona, Cezarewicz Dydyńskiego, Nord Bobin, i Turno.

Gon. 6. 1.800 zł. dla 4 l. i st. og. i kl. Dyst. 1600 mtr.: Guerra Oponieckiego, Gay Girl Szwarcsztajna, Alerte Witkowskiej, Lysa Góra bar. Maltzan, Momus II Wasowskiego, Łoza st. Lubicz, Tereja hr. Piniń, Kown.

Gon. 7. 1.600 zł. dla 4 l. i st. og. i kl. Dyst. 2100 mtr.: Lady Daisy Hryckiewicz, Orfeusz 1 p. ul. Krech., Fluksja Maryew-

skiej, Manfred II hr. Rostworowskiego, Metropol Budnego, Nidzica Woźniakowskiego, Rodin Barej, Proca Balwińskiego, Anteusz Badowskiego, Lena II st. Nałęcz.

Gon. 8. 1.400 zł. dla 3 l. i st. og. i kl. Dyst. 1600 mtr.: Artezja Hryniewiczkiego, Hajda bar. Kronenberga, Muriel st. Krasne, Royaliste Budnego, Miss Royal Budnego, Flaga Hierknera, Sektor Woźnińskiego, Elegja Szwajcera J., Kpiarz Wasowskiego, Aurora III Badowskiego, Kaliban Wiertka, Groza - Cyganka Studzińskiego.

Gon. 9. 2.400 zł. Handicap dla 3 l. og. i kl. Dyst. 2100 mtr.: Marion Gliniskich, Bibus Szulginowej Mandzu-ko st. Łochów, Otero Enderów, Manilla Dydyńskiego.

Psiem mięsem karmił letników

MORAWSKA OSTRAWA, 11.6. (PAT). „Lidowe Nowiny” donoszą, iż w jednej z gmin na Morawach, aresztowany został właściciel gospody, który karmił letników obiadami z psiego mięsa. W ten sposób — pisze dziennik czeski — wyjaśniono, z jakich powodów mieszkańcy wyżyn drahańskiej nie mogli uszczec swych psów

Z dobrodziejstwa parlamentaryzmu korzystają w Małopolsce

LWÓW, 11.6. (Tel. wł.). W Małopolsce Wschodniej obserwować można powszechnie żywy kontakt posłów ukraińskich z wyborcami. Poselskie wiece sprawozdawcze odbywają się w całym kraju, jak w najlepszych czasach świetności parlamentaryzmu w Polsce. Zarówno posłowie ukraińscy, jak i reprezentanci społeczeństwa mają sobie wszędzie wiele do powiedzenia. Poruszane są najróżnorodniejsze tematy obchodzące społeczeństwo. Na wiecach poselskich w Rawie Ruskiej i w Sokalu, jakie się ostatnio odbyły, mówiono np. o nadmiernych budżetach gmin zbiorowych, o wielkich ciężarach podatkowych, nakładanych przez

Wschod. tylko Ukraińcy

gminy, o nadużyciach w gminach zbiorowych, o budowie dróg gminnych, o sprawie emerytów, o ogródkach dziecięcych, o obniżeniu opłat za naukę, o obniżeniu cen za wyroby przemysłowe. Na każdym wiecu zabierało głos kilkanaście osób, przeważnie włościan. Z przemówień ich przebijało zainteresowanie sprawami publicznymi, tężyżną i inicjatywą społeczną.

Jeśli chodzi o społeczeństwo polskie to objawy współżycia działaczy ze społeczeństwem nie dają się nigdzie zaobserwować. W porównaniu z żywym ruchem społecznym ukraińskim w społeczeństwie polskim panuje kompletna martwota.